

A

(Printed Pages 3)

Roll No. _____

AS-2146

एम. ए. (चतुर्थ सेमेस्टर) परीक्षा, 2015

संस्कृतम्

(वर्ग 'क' वेद)

चतुर्थप्रश्नपत्रम्

(निरुक्तिं प्रातिशाख्यं वैदिक व्याकरणञ्च)

समयावधि: घण्टात्रयम् पूर्णाङ्कः 100

निर्देश : केवलं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः। एषु प्रथमः प्रश्नोऽनिवार्यः।

प्रतिवर्गाद् एकैकः प्रश्नश्चावश्यं समाधेयः।

1. लघूत्तराणि देयानि - $4 \times 5 = 20$

(क) अक्षराश्रयाः।

(ख) चत्वारः सन्धयः।

(ग) सप्तच्छन्दांसि तानि ह।

(घ) कम्बोजाः कम्बलभोजाः।

(ङ) 'दण्ड' शब्दस्य निरुक्तिः कार्या।

P.T.O.

(2)

प्रथमो वर्ग :

2. प्रसङ्गानुगुणं व्याख्यायताम् - 20
(च) अविद्यमाने सामान्येऽप्यक्षरवर्णसामान्यान्निर्ब्रूया-
न्नत्वेवं न निर्ब्रूयान्न संस्कारमाद्रियेत।
(छ) यमेव विद्याः शुचिमप्रमत्तं मेधाविनं ब्रह्मचर्योपपन्नम् ।
यस्ते न द्रुह्येत्कतमच्चनाह तस्मै मा ब्रूयाः निधिपाय ब्रह्मन् ।।
3. सप्रसङ्गं व्याख्यायताम् - 20
(ज) तद्यानि नामानि प्राधान्यस्तुतीनां देवतानां तद्देवतमित्याचक्षते।
सैषा देवतोपपरीक्षा।
(झ) अधाकारचिन्तनं देवतानाम् । पुरुषविधाः स्युरित्येकम् ।
चेतनावद्भिः स्तुतयो भवन्ति। तथाभिधानानि।

द्वितीयो वर्गः

4. निरुक्ते दैवतकाण्डे विवेचिताः विषयाः संक्षेपेण उपस्थापनीयाः। 20
5. अधोलिखितानां यास्कीयनिरुक्ताभिमतानि निर्वचनानि प्रस्तूयन्ताम्-
20
(प) वैश्वानरः।
(फ) जातवेदः।
(ब) समुद्रः।
(भ) अग्निः।
(म) रात्रिः।

AS-2146

(3)

तृतीयो वर्ग :

6. अधोलिखितानां सूत्राणां व्याख्या कार्या- 20
(त) उदात्तपूर्वं स्वरितमनुदात्तं पदेऽक्षरम् ।
(थ) नियुक्तं तूदात्तस्वरितोदयम् ।
(द) अकामनियता उभाविमौ।
(ध) विसर्जनीय आकारमरेफी घोषवत्परः।
(न) उत्तमानुत्तमेषूदयेषु।
7. ऋक्प्रातिशाख्यानुसारं भेदपुरस्सरं अनुष्टुप् छन्दः तद्भेदाश्च
निरूपणीयाः । 20

चतुर्थो वर्गः

8. वैदिकव्याकरणस्य सामान्यः परिचयः देयः। 20
9. वैदिककृदन्तशब्दानां सोदाहरणं प्रतिपादनं क्रियताम् । 20

AS-2146